

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2018-06-15
Meddelad i Linköping

Mål nr
234-17

ENERGIMARKNADSINSPEKTIONEN	
Ank.	2018 -06- 1 9
D/Dnr	

KLAGANDE

Vattenfall Eldistribution AB, 556417-0800
169 92 Stockholm

Ombud: Advokaterna Marcus Axelryd, Linda Landén och Karl Guterstam
Frank Advokatbyrå AB
Box 7099
103 87 Stockholm

MOTPART

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Energimarknadsinspektionens beslut den 9 december 2016, se bilaga 1 (utan i beslutet angivna bilagor)

SAKEN

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 enligt ellagen (1997:857)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Vattenfall Eldistribution AB bedriver elnätsverksamhet (redovisningsenhet RER00533). Inför tillsynsperioden 2012–2015 fastställdes bolagets intäktsram till 22 954 692 tkr i 2010 års prisnivå. Under tillsynsperioden har Vattenfall överlåtit anläggningar till och övertagit anläggningar från andra nätföretag. Energimarknadsinspektionen har fattat särskilda beslut om fördelningen av de aktuella nätföretagens intäktsramar.

Vattenfall har ansökt om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen, s.k. följdändring. Bolaget har även ansökt om att intäktsramen ska ökas vid omprövning efter tillsynsperiodens slut enligt 5 kap. 12 § ellagen och därvid begärt att intäktsramen ska ökas med anledning av fel i den ingående kapitalbasen. Bolaget har i samband med ansökan lämnat in justerade uppgifter om anläggningstillgångarna i kapitalbasen.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Energimarknadsinspektionen har i det överklagade beslutet fastställt Vattenfalls slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015. Denna prövning har gjorts i två steg. Myndigheten har först gjort en prövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. Därefter har en omprövning efter avstämning av faktiskt utfall gjorts. Vid avstämningen har Energimarknadsinspektionen konstaterat att intäktsramen blir 2,62 procent lägre när uppgifterna om faktiskt utfall ligger till grund för beräkningen i stället för de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga beslutet. Det är enligt Energimarknadsinspektionen mer än ringa och myndigheten har därmed omprövat intäktsramen enligt 5 kap. 13 § ellagen och fastställt den slutliga intäktsramen utifrån det faktiska utfallet under perioden. Energimarknadsinspektionen har i beslutet slagit fast att den ingående kapitalbasen inte kan korrigeras i efterhand. Till följd av detta har myndigheten vid beräkningen av Vattenfalls kapitalkostnader

utgått från bolagets kapitalbas enligt det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram.

Skälen för beslutet och en mer ingående beskrivning av bakgrunden samt Energimarknadsinspektionens metod för att beräkna och fastställa den slutliga intäktsramen framgår av bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

Vattenfall

1. Vattenfall yrkar att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, fastställer att Energimarknadsinspektionen, vid omprövning och fastställande av slutlig intäktsram, ska utgå från de korrigerade uppgifter om ingående kapitalbas per den 31 december 2010 som bolaget rapporterat till Energimarknadsinspektionen efter tillsynsperiodens slut.
2. För det fall förvaltningsrätten bifaller yrkandet ovan, yrkar Vattenfall att förvaltningsrätten undanröjer Energimarknadsinspektionens beslut och överlämnar till myndigheten att göra en ny omprövning och fastställande av ny slutlig intäktsram i enlighet med förvaltningsrättens domslut.

Vattenfall åberopar bl.a. Energimarknadsinspektionens ”Handbok för rapportering av uppgifter för avstämning av elnätsföretagens intäktsramar, tillsynsperioden 2012–2015” och myndighetens presentation vid informationsmöte.

Energimarknadsinspektionen

Energimarknadsinspektionen anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

Vattenfall

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Detta förutsätter att beräkningen baseras på en korrekt kapitalbas som beräknats i enlighet med gällande reglering. En felaktigt beräknad kapitalbas resulterar i en felaktig intäktsram.

Tillsynsperioden 2012–2015 var den första perioden inom ramen för den nya förhandsregleringen. Vattenfall lämnade inför perioden in sitt förslag till intäktsram i den nya e-tjänsten KENT. Rapporteringen var mycket omfattande och inkluderade bl.a. faktiska uppgifter per den 31 december 2010 (ingående kapitalbas). Arbetet med inrapporteringen var komplicerat och skulle ske på kort tid i den helt nya e-tjänsten. Den korta inrapporteringsperioden försatte samtliga nätföretag i en pressad situation.

Såväl Energimarknadsinspektionen som nätföretagen var medvetna om att inrapporteringen kunde komma att innehålla bristfälliga och felaktiga uppgifter. Energimarknadsinspektionen förmedlade därvid att en korrigerig kunde ske genom omprövning både under och efter tillsynsperioden. Inför avstämningen av de slutliga intäktsramarna gav Energimarknadsinspektionen ut en särskild handbok om rapportering av uppgifter för avstämning. I handboken angavs under avsnitt 5 ”Korrigerig av ingående kapitalbas” att fel i den ingående kapitalbasen kan rapporteras till myndigheten efter tillsynsperioden med en begäran om ändring. Handboken hänvisar även till en särskild Excelmall som tagits fram för att underlätta inrapporteringen av justeringar. Samma instruktioner har också lämnats vid informationsmöten.

Baserat på Energimarknadsinspektionens information utgick Vattenfall från att justering av felaktigheter i kapitalbasen skulle kunna ske vid en omprövning efter tillsynsperioden. I det överklagade beslutet anges i stället att en sådan justering inte är möjlig.

Någon begränsning av den typ Energimarknadsinspektionen tillämpar i det överklagade beslutet kan inte utläsas av lagtexten. Om lagstiftaren avsett att begränsa möjligheterna att ompröva intäktsramen efter tillsynsperioden skulle det uttryckligen framgått av ellagen. Det saknas även stöd i förarbetena för Energimarknadsinspektionens uppfattning. Att myndigheten skulle vara förhindrad att justera intäktsramen strider även mot bestämmelsens syfte.

Energimarknadsinspektionens agerande strider också mot centrala förvaltningsrättsliga principer om gynnande förvaltningsbeslut. Av praxis (HFD 2017 ref. 37 och RÅ 2004 ref. 8) framgår att det är tillräckligt att ett offentligt uttalande från en myndighet, oavsett dess yttre form, har en handlingsdirigerande effekt för att det ska anses utgöra ett förvaltningsbeslut. I aktuellt fall har Energimarknadsinspektionen lämnat tydliga uttalanden muntligt, i en särskild handbok och i en Excelmall riktad till nätföretagen om hur korrigering av den ingående kapitalbasen skulle hanteras. Uttalandena har gjorts på direkt fråga från nätföretagen och har offentliggjorts genom publicering på myndighetens hemsida. Det är uppenbart att uttalandena har en handlingsdirigerande verkan. Samtliga nätföretag har följt uttalandena och rapporterat in korrigeringarna efter tillsynsperioden trots att de hade kunnat rapportera in korrigeringarna under tillsynsperioden och i så fall kunnat få kapitalbasen justerad. Uttalandena utgör således inte endast en upplysning, utan är ett beslut med en direkt påverkan på Vattenfalls handlande. Den information och de instruktioner som myndigheten lämnat utgör ett gynnande förvaltningsbeslut enligt vilket Vattenfall har rätt

att få brister och felaktigheter i den ingående kapitalbasen korrigerade vid en omprövning efter tillsynsperioden.

Ett gynnande förvaltningsbeslut vinner enligt grundläggande förvaltningsrättsliga principer negativ rättskraft. Det innebär att beslutet inte kan återkallas eller ändras till nackdel för enskild. Endast under vissa särskilda förutsättningar är det möjligt att återkalla eller ändra ett gynnande beslut, vilka inte föreligger i detta fall. Även på unionsrättens område har det genom praxis utvecklats en allmän princip om berättigade förväntningar som innebär att den enskilde bör kunna förvänta sig att beslutsfattaren inte tar tillbaka vad denne har angett i ett beslut.

Den information myndigheten har lämnat har haft en stor ekonomisk betydelse för nätföretagen. För Vattenfalls del innebär en korrigerande i enlighet med bolagets begäran att intäktsramen ska ökas med cirka 96 miljoner kr.

Energimarknadsinspektionen

Den omprövning Energimarknadsinspektionen gör efter tillsynsperioden, s.k. avstämning, är endast en konsekvens av att regleringen är en förhandsreglering och hade aldrig varit aktuell om det inte vore för att den fastställda intäktsramen i vissa delar innehåller prognoser. Syftet med möjligheten att få ett beslut om intäktsram omprövat efter tillsynsperioden är endast att kunna ersätta prognoserna med faktiskt utfall. Detta framgår av såväl ellagen som dess förarbeten. Möjligheten till omprövning efter tillsynsperioden syftar således inte till att fatta ett helt nytt beslut om intäktsram där även övriga parametrar ska kunna korrigeras. En sådan reglering skulle innebära ett avsteg från förhandsreglering till en reglering i efterhand, vilket står i strid med elmarknadsdirektivet.

Energimarknadsinspektionen har inte ändrat uppfattning i frågan om en felaktig inrapporterad kapitalbas kan ändras efter tillsynsperioden. Myndigheten varken kan eller har lämnat förhandsbesked i frågor som tillhör besluten efter tillsynsperioden. Upplysningen i handboken infördes eftersom myndigheten fått frågor om hur sådana uppgifter skulle rapporteras. Detta för att myndigheten sedan skulle kunna ta ställning till hur frågan skulle hanteras.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

De i målet tillämpliga bestämmelserna återges i det överklagade beslutet, se bilaga 1. Därutöver bör redovisas följande.

Energimarknadsinspektionen har tagit fram en särskild handbok benämnd ”Handbok för rapportering av uppgifter för avstämning av elnätsföretagens intäktsramar, tillsynsperioden 2012–2015”. Den av Vattenfall åberopade versionen 1.0 är daterad den 22 december 2015. I handbokens förord anges att handboken inte ska tryckas men att den kommer finnas tillgänglig för nedladdning på myndighetens webbplats (www.ei.se). Under avsnitt 5 ”Korrigerings av ingående kapitalbas” anges bl.a. följande:

För det fall elnätsföretaget har upptäckt felaktigheter i den ingående kapitalbasen per den 31 december 2010 som inte rapporterats under tillsynsperioden kan dessa rapporteras till Ei tillsammans med en begäran om ändring. Möjligheten att rapportera korrigerings av den ingående kapitalbasen gäller alla värderingsmetoder. [...] Rapportering av korrigerings ska ske genom att använda en av Ei upprättad Excel-fil, som finns att hämta på Ei:s webbplats. Filen benämns ”Excel-mall för rapportering av korrigerings i ingående kapitalbas per den 31 december 2010” och ska skickas in till Ei med särskild begäran om ändring av den ingående kapitalbasen. Enklast sker detta genom att filen bifogas i KENT-rapporteringen.

Förvaltningsrättens bedömning

Det som ska prövas i målet är om Vattenfall vid omprövning efter tillsynsperiodens slut ska tillåtas att korrigera felaktiga värden i den ingående kapitalbasen.

Vattenfall anser att den information som Energimarknadsinspektionen lämnat utgör ett gynnande förvaltningsbeslut och att bolaget därmed har rätt att få den ingående kapitalbasen korrigerad vid en omprövning efter tillsynsperioden. Vattenfall gör därvid gällande att det överklagade beslutet strider mot principen om att gynnande förvaltningsbeslut inte får återkallas eller ändras till enskilds nackdel.

Förvaltningsrätten har först att ta ställning till om uppgifterna i Energi- marknadsinspektionens handbok är ett beslut.

Ett förvaltningsbeslut kännetecknas av att det innefattar ett uttalande varigenom en myndighet vill påverka andra förvaltningsmyndigheters eller enskildas handlande. Något särskilt formkrav för att ett uttalande ska utgöra ett beslut finns inte. Den aktuella handboken är riktad till samtliga nät- företag och innehåller information om att företagen efter tillsynsperioden kan rapportera eventuella felaktigheter i den ingående kapitalbasen tillsammans med en begäran om ändring. Handboken har offentliggjorts genom publicering på myndighetens hemsida. Enligt förvaltningsrätten medför innehållet i och formerna för uttalandena att handboken får anses utgöra ett förvaltningsbeslut.

I handboken anges att nätföretag som upptäcker felaktigheter i den ingående kapitalbasen kan rapportera dessa tillsammans med en begäran om ändring till Energimarknadsinspektionen efter tillsynsperiodens slut. Att nätföretaget

skulle ha rätt att få kapitalbasen justerad på visst sätt eller med visst belopp framgår dock inte.

Som Vattenfall anfört är huvudregeln att gynnande förvaltningsbeslut inte kan återkallas eller ändras till nackdel för enskild utan att vissa specifika förutsättningar är uppfyllda. Det innebär att en myndighet inte får fatta ett nytt beslut om ändring till nackdel i förhållande till det första gynnande beslutet. Eftersom det första beslutet, dvs. Energimarknadsinspektionens handbok, inte ger Vattenfall någon konkret förmån i form av att få kapitalbasen ändrad på visst sätt kan det enligt förvaltningsrätten inte anses vara ett sådant gynnande förvaltningsbeslut som vinner negativ rättskraft. Det kan också noteras att Vattenfall inte heller har yrkat att det överklagade beslutet ska upphävas.

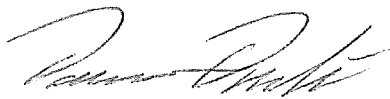
Som Vattenfall utformat sitt yrkande, dvs. att bolaget har rätt att få kapitalbasen justerad vid omprövning efter tillsynsperioden, är frågan i stället om den aktuella handboken utgör ett sådant bindande beslut som vinner positiv rättskraft och därmed ska läggas till grund för senare beslut, i detta fall vid omprövning och fastställande av slutlig intäktsram. Även om handboken innehåller en uppmaning till nätföretagen att rapportera felaktigheter i den ingående kapitalbasen tillsammans med en begäran om omprövning efter tillsynsperiodens slut finner förvaltningsrätten att så inte är fallet.

Oaktat detta konstaterar förvaltningsrätten att Kammarrätten i Jönköping i flera avgöranden den 8 mars 2018 (mål nr 1639-17 m.fl.) har funnit att det vid omprövning efter tillsynsperioden slut inte är möjligt att korrigera ett nätföretags uppgifter om de anläggningar som ligger till grund för kapitalbasen.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan är Energimarknadsinspektionens beslut riktigt. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1D).

Tomas Fredén

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Lena Berglert, Claes Hallert och Bengt Karlsson deltagit. Föredragande har varit Marie Wickström.

BESLUT

1 (11)

Datum
2016-12-09Diariernr
2015-100786, 2016-101894Vattenfall Eldistribution AB
169 92 STOCKHOLMFÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
Enhet 1INKOM: 2017-01-12
MÅLNR: 234-17FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING

2017-01-12

Mål nr:

234-17

E)

Aktbil

Y

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) ändrar den tidigare beslutade intäktsramen och fastställer intäktsramen för Vattenfall Eldistribution AB, 556417-0800, avseende redovisningsenheten RER00533 för perioden 2012-2015 till

5 687 718 tkr för år 2012,

5 602 010 tkr för år 2013,

5 333 905 tkr för år 2014 och

5 433 824 tkr för år 2015 i respektive års prisnivå, enligt bilaga 1.

1 Beskrivning av ärendet

1.1 Bakgrund

Vattenfall Eldistribution AB (företaget) ansökte inför tillsynsperioden 2012-2015 om att intäktsramen skulle fastställas till 23 145 262 tkr för redovisningsenheten RER00533. Ei fastställde intäktsramen till 18 177 731 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2011-101556.

Företaget överklagade Ei:s beslut till Förvaltningsrätten i Linköping. Enligt förvaltningsrättens dom ska schablonmetoden, utan tillämpning av övergångsmetod, tillämpas när Ei fastställer intäktsramen. Vidare ska kapitalkostnaden beräknas med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent. Förvaltningsrätten återförvisade målet till Ei för att Ei skulle fastställa intäktsramen till faktiskt belopp, mål nr 7948-11. Ei överklagade domen, men varken Kammarrätten i Jönköping eller därefter Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därmed fast. Ei har den 28 januari 2016, med beaktande av de angivna

förutsättningarna i förvaltningsrättens dom, fastställt företagets intäktsram för perioden 2012–2015 till 22 954 692 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2015–103585.

Ett flertal andra elnätsföretag överklagade också sina beslut om intäktsramar. Enligt Förvaltningsrätten i Linköpings avgöranden ska intäktsramen i målen beräknas med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod och beräkningen av rimlig avkastning ska ske med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent, se exempelvis mål nr 7991-11 och 8015-11. Enligt förvaltningsrättens domar kan intäktsramen inte bli högre än det av respektive företag ansökta beloppet. Ei överklagade domarna till Kammarrätten i Jönköping.

Kammarrätten meddelade den 10 november 2014 dom i tre så kallade pilotmål angående principer för fastställande av elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 (mål nr 61-14, 101-14 och 129-14). Kammarrätten avslog överklagandena vilket innebär att förvaltningsrättens avgöranden fastställdes. Ei överklagade kammarrättens domar till Högsta förvaltningsdomstolen som genom beslut den 23 mars 2015 inte meddelade prövningstillstånd.

Företaget har under tillsynsperioden överlåtit anläggningar till Härryda Energi AB (Härryda), REL00078 och till Mälarenergi Elnät AB (Mälarenergi), REL00267. Med anledning av detta ska företaget överlåta en del av sin intäktsram till Härryda respektive Mälarenergi. Med utgångspunkt i Ei:s beslut om fördelning av intäktsram med dnr 2013-100164 respektive dnr 2013-100165 har Ei beräknat hur stor del av intäktsramen som ska överlåtas till Härryda respektive till Mälarenergi.

Företaget har under tillsynsperioden dessutom övertagit anläggningar från Mälarenergi. Med anledning av detta ska företaget överta en del av Mälarenergis intäktsram. Denna del har Ei beräknat med utgångspunkt i Ei:s beslut om fördelning av intäktsram, dnr 2013-100166.

Den 28 oktober 2016 informerade Ei företaget om att Ei avsåg att meddela beslut om omprövning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012-2015 vid en senare tidpunkt än den 31 oktober 2016.

1.2 Ansökan om omprövning

1.2.1 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har den 26 februari och den 17 juni 2015 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram med hänvisning till att en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram och grunden för ändringen är tillämplig även för företaget enligt 5 kap. 15 § ellagen (1997:857). Företaget har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings avgöranden och vill att intäktsramen ska fastställas utan avdrag för räntefria skattekrediter. Vidare vill företaget att intäktsramen ska fastställas med full schablonmetod och med en kalkylränta om 6,5 procent.

1.2.2 Omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen

Företaget har den 30 mars 2016 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram enligt 5 kap. 12 § ellagen. Företaget vill att intäktsramen ska öka och att ökningen ska omfatta full schablonmetod, en kalkylränta om 6,5 procent tillsammans med de justeringar som följer av inlämnade uppgifter. Företaget begär att intäkterna för 2012-2015 ska korrigeras när det gäller försäkringsersättning och avbrottsersättning.

Vidare begär företaget att de löpande påverkbara kostnaderna för 2012-2015 ska öka. Företaget har uppgett att de har haft följande löpande påverkbara kostnader knutna till uthyrda anläggningar som företaget ej tidigare har redovisat i årsrapporterna 2012-2014 samt i Ei:s inrapporteringsverktyg KENT för 2015. Företaget yrkar därför på en justering av Övriga externa kostnader (kod RR73130) med de belopp som redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 1 Kostnader för uthyrda anläggningar som företaget ej tidigare har redovisat i årsrapporterna 2012-2014 samt i Ei:s inrapporteringsverktyg KENT för 2015

År	Regionnät RER00533
2012	8 559
2013	9 183
2014	10 022
2015	3 960

Företaget har även begärt att uppgifterna i kapitalbasen ska korrigeras eftersom de tidigare inrapporterade uppgifterna enligt företaget är fel. Företaget har till grund för sin begäran lämnat in nya uppgifter om anläggningarna som ingår i kapitalbasen.

Slutligen begär företaget att indexering av intäktsramen ska ske till 2014 års prisnivå.

1.3 Redovisning av uppgifter

Företaget har lämnat in uppgifter om vilka faktiska investeringar och utrangeringar som har skett samt vilka löpande opåverkbara kostnader som företaget har haft under tillsynsperioden. Uppgifterna har lämnats enligt Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företaget har även lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under perioden 2012-2015 och beräkna en kvalitetsjustering utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter.

2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Intäktsramen är de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 kap. 5 a § och 5 kap. 4 §).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten är kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (5 kap. 6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ei ska bara beakta de avbrott som inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Ei:s bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos Ei om att intäktsramen för perioden ska ökas. Ei ska handlägga ansökan skyndsamt (5 kap. 12 §).

Ei ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut om det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa. Om det inte finns särskilda hinder, ska Ei meddela sitt beslut senast tio månader efter tillsynsperiodens slut. Om Ei avser att meddela beslut vid en senare tidpunkt ska nätkoncessionshavaren underrättas om det. Ei får inte meddela ett omprövningsbeslut som är till nackdel för nätkoncessionshavaren om en underrättelse inte har skett inom den nämnda tiden (5 kap. 13 §).

Vid omprövning enligt 12 eller 13 §§ ska Ei kontrollera om de antaganden som har legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande (5 kap. 14 §).

Om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram för en nätkoncessionshavare och grunden för ändring av det beslutet är tillämplig även för en annan nätkoncessionshavare, ska Ei, om den senare nätkoncessionshavaren begär det, ompröva det beslut om intäktsram som gäller för denne. En ansökan om omprövning ska

ha kommit in till Ei inom tre månader efter det att domstolens avgörande har vunnit laga kraft (5 kap. 15 §).

2.2 Intäktsramsförordningen

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6–8 §§). Vidare finns bestämmelser om hur kapitalbasen ska beräknas vid förändring i prisläget (9 §) och vilka uppgifter nätkoncessionshavaren löpande ska dokumentera om de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen (15 §).

2.3 Rapporteringsföreskriften

I Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) finns kompletterande bestämmelser. Nätkoncessionshavaren ska senast den 31 mars året efter tillsynsperiodens slut redovisa det faktiska utfallet per kalenderår under tillsynsperioden avseende de uppgifter som har redovisats enligt 5 kap. samt de samlade intäkterna i nätverksamheten (7 kap. 1 §). Vidare anges hur redovisning av tillgångar i kapitalbasen, kostnader i nätverksamheten och intäkter i verksamheten ska ske (7 kap. 2–5 §§).

2.4 Kvalitetsregleringsföreskriften

Vid omprövning av den aktuella intäktsramen ska Ei tillämpa Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften).

I föreskriften anges bland annat att kvaliteten i en redovisningsenhets sätt att bedriva nätverksamhet beräknas som en kvalitetskostnad. Kvalitetskostnaden beräknas utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter och motsvaras av de samlade avbrottskostnaderna under tillsynsperioden enligt 5 kap. 1 eller 5 §§ (3 kap. 1 §). I föreskriften anges även hur avbrottskostnaden ska beräknas vid bedömningen efter tillsynsperioden (5 kap. 1–11 §§).

3 Ei:s motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en slutlig intäktsram till 5 687 718 tkr för år 2012, 5 602 010 tkr för år 2013, 5 333 905 tkr för år 2014 och 5 433 824 tkr för år 2015, se tabell 2 nedan. Intäktsramen fastställs i respektive års prisnivå.

Datum
2016-12-09

Diariernr
2015-100786, 2016-101894

Tabell 2 Beräknad slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 (tkr)

Kostnader i intäktsramen	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Kapitalkostnader	Respektive års prisnivå	2 607 391	2 667 247	2 714 495	2 777 269
Löpande kostnader					
Påverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	587 288	592 385	597 322	602 100
Opåverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	2 484 550	2 356 838	2 020 848	2 043 552
Beräknad intäktsram före kvalitetsjustering och fördelning	Respektive års prisnivå	5 679 229	5 616 470	5 332 665	5 422 922
Kvalitetsjustering	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Begränsning (max/min 3 % av årlig beräknad intäktsram, absolutvärde)	Respektive års prisnivå	170 377	168 494	159 980	162 688
Kvalitetsjustering (Utan begränsning)	Respektive års prisnivå	10 643	-7 317	8 484	18 302
Kvalitetsjustering (Hänsyn tagen till eventuell begränsning)	Respektive års prisnivå	10 643	-7 317	8 484	18 302
Beräknad intäktsram efter kvalitetsjustering och före fördelning	Respektive års prisnivå	5 689 872	5 609 154	5 341 149	5 441 224
Förändring av kapitalkostnader efter fördelning vid överlåtelse	Respektive års prisnivå	-1 864	-6 265	-6 359	-6 508
Förändring av påverkbara kostnader efter fördelning vid överlåtelse	Respektive års prisnivå	-290	-878	-885	-892
	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Beräknad slutlig intäktsram efter kvalitetsjustering och fördelning	Respektive års prisnivå	5 687 718	5 602 010	5 333 905	5 433 824

3.2 Utgångspunkter för omprövning av intäktsramen

Företaget har lämnat in en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen och har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings avgöranden. Kammarrättens avgöranden innebär att förvaltningsrättens domar fastställdes. Intäktsramen ska därför fastställas med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod och den reala kalkylräntan före skatt ska vara 6,5 procent. Detta är exakt samma förutsättningar som Ei, efter förvaltningsrättens dom om återförvisning, använde för att beräkna företagets senast fastställda intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015, se avsnitt 1.1. En omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen skulle inte innebära någon ändring av företagets intäktsram. Intäktsramen ska därför endast omprövas efter avstämning av faktiskt utfall enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen. I samband med denna omprövning sker också en indexering och kvalitetsjustering. Omprövningen beskrivs närmare nedan.

Ovanstående innebär även att företagets begäran om att den reala kalkylräntan ska fastställas utan avdrag för så kallade räntefria skattekrediter redan har beaktats.

3.3 Hantering av prisnivåer

Det ursprungliga och det senast fastställda beslutet om intäktsram fastställdes med ett belopp för hela tillsynsperioden om fyra år. Beslutet fastställdes i 2010 års prisnivå. Av beslutet framgår det att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren med olika index.

I detta beslut fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 i respektive års prisnivå. Vid indexering av kapitalbasen används faktorprisindex (FPI) för byggnader i enlighet med vad som anges i intäktsramsförordningen och vid indexering av påverkbara kostnader används FPI för elnätsföretag – regionnät avseende påverkbara kostnader i enlighet med vad som framgår av det ursprungliga beslutet, se bilagorna 2 och 3. De opåverkbara kostnaderna indexerades inte för de företag som får sin intäktsram fastställd med schablonmetoden utan övergångsmetod. Företaget har i sin begäran om omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen begärt att indexering ska ske till 2014 års prisnivå. Ei anser att den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 ska fastställas i

respektive års prisnivå. Ei:s närmare överväganden avseende prisnivåer framgår av bilaga 4.

3.4 Omprövning efter tillsynsperiodens slut enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen

Företaget har lämnat in uppgifter för avstämning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015. Företaget har också ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen.

Ei ska vid en omprövning efter tillsynsperioden kontrollera om de antaganden som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 5 kap. 6–9 §§ ellagen och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande av intäktsram.

De metoder som är aktuella i detta fall är de metoder som gäller efter förvaltningsrättens dom avseende företagets intäktsram och företagets ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen, se avsnitt 1.1 och 3.3. I övriga delar tillämpas de metoder som framgår av det ursprungliga beslutet.

I den ursprungliga ansökan om intäktsram har företaget lämnat prognoser över investeringar och utrangeringar för perioden 2011–2015 samt opåverkbara kostnader för perioden 2012–2015. Företaget har inför avstämningen rapporterat in det faktiska utfallet för dessa uppgifter.

3.4.1 Bedömning av om ramen ska sänkas

En intäktsram ska omprövas om det finns skäl att anta att den tidigare fastställda intäktsramen är högre än den intäktsram som är beräknad med faktiskt utfall och skillnaden är mer än ringa (5 kap. 13 § ellagen). Företaget har lämnat in uppgifter för avstämning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015. För att kunna bedöma om en omprövning ska ske enligt 5 kap. 13 § ellagen har Ei jämfört de inlämnade uppgifterna om faktiskt utfall med de uppgifter som låg till grund för det senast fastställda beslutet. Vid bedömningen har Ei utgått från de index som har angetts i det ursprungliga beslutet. Detta innebär att FPI för byggnader har använts för att räkna om kapitalbasens nuanskaffningsvärde och FPI för elnätsföretag – regionnät avseende påverkbara kostnader har använts för att räkna om de löpande påverkbara kostnaderna.

I det ursprungliga beslutet fastställdes inte något index för de löpande opåverkbara kostnaderna. För bedömningen har Ei använt FPI för elnätsföretag – regionnät avseende opåverkbara kostnader. Detta sätt att jämföra intäktsramarna används endast för att Ei ska kunna bedöma om det finns skäl att anta att den senast fastställda intäktsramen bör minska och att Ei därmed på eget initiativ ska inleda ett omprövningsförfarande. När intäktsramen slutligen fastställs används dock inte detta index. Det är istället de faktiska löpande opåverkbara kostnaderna för respektive år som ligger till grund för beslutet om den slutliga fastställda intäktsramen.

Jämförelsen visar att intäktsramen blir 2,62 procent lägre när uppgifterna om faktiskt utfall ligger till grund för beräkningen istället för de uppgifter som låg till grund för det senast fastställda beslutet. Ei:s beräkning framgår av bilaga 5. Ei anser att detta är mer än ringa varför intäktsramen ska omprövas enligt 5 kap. 13 § ellagen. Vid omprövningen fastställer Ei intäktsramen utifrån det faktiska utfallet under perioden.

3.4.2 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt. Kapitalkostnaden ska efter Ei:s bedömning av kvaliteten i nätverksamheten justeras med en kvalitetskostnad genom ett tillägg eller avdrag.

3.4.2.1 Kapitalbas

I det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram fastställdes kapitalkostnaderna utifrån företagets kapitalbas den 31 december 2010 samt företagets prognos om investeringar och utrangeringar. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden med avseende på investeringar och utrangeringar. Företaget har dessutom begärt att Ei ska korrigera de uppgifter om anläggningar som ligger till grund för kapitalbasen.

Ei ska, enligt 5 kap. 14 § ellagen, vid omprövning enligt 12–13 §§ kontrollera om de antaganden som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå ifrån de uppgifter som myndigheten har använt vid fastställande av intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande av intäktsram.

Med det faktiska utfallet menas de verkliga förutsättningarna och omständigheterna, till exempel genomförda investeringar, antalet elavbrott, överförd energi och nätförluster under tillsynsperioden (prop. 2008/09:141 sid. 109). Det handlar om förhållanden som varken myndigheten eller företaget under några omständigheter kunde ha fullständig kunskap om före tillsynsperioden. Omprövningen efter tillsynsperioden är alltså till för att kunna ändra intäktsramen om de prognoser som företaget lämnat och Ei utgått ifrån i beslutet om fastställande av intäktsram inte stämmer med det verkliga utfallet. Det följer också uttryckligen av 14 § att Ei vid omprövningen ska använda samma uppgifter och metoder som i beslutet om fastställande av intäktsramen.

Detta är en följd av att omprövningen endast syftar till att stämma av verkligt utfall. Om det ursprungliga beslutet inte hade innehållit prognoser hade det inte varit aktuellt med någon omprövning till följd av avstämning efter tillsynsperioden. De aktuella reglerna om omprövning och begränsningarna i dessa är bland annat en naturlig följd av att intäktsramsregleringen är en förhandsreglering med syfte att ge både kunder och nätföretag förutsägbarhet om nätavgifterna (prop. 2008/09:141 sid. 31). Om Ei hade fått information om att uppgifterna var felaktiga under tillsynsperioden hade myndigheten eventuellt kunnat ompröva det ursprungliga beslutet med hänvisning till

bestämmelserna i 5 kap. 11 § ellagen. Ei bedömer att den ingående kapitalbasen däremot inte kan korrigeras efter tillsynsperioden.

Ei har därför vid beräkningen av kapitalkostnaderna utgått från företagets kapitalbas den 31 december 2010 enligt det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram samt beaktat de rapporterade uppgifterna om investeringar och utrangeringar. Ei har även tagit hänsyn till den fördelning av intäktsramen som ska ske enligt avsnitt 3.4.5, se bilaga 1.

3.4.2.2 Kalkylränta

Vid fastställandet av intäktsramen 2011 beslutade Ei att tillämpa en kalkylränta om 5,2 procent. Företaget överklagade beslutet och Förvaltningsrätten i Linköping fastställde att den reala kalkylräntan före skatt ska vara 6,5 procent vid beräkningen av företagets kapitalkostnader. Vid omprövningen ska därför en kalkylränta om 6,5 procent användas.

3.4.2.3 Kvaliteten i nätverksamheten

Att kvaliteten i nätverksamheten ska beaktas följer av 5 kap. 7 § ellagen. I det ursprungliga beslutet om intäktsram för perioden 2012–2015 har en beräknad normnivå på kvaliteten fastställts för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften. Av beslutet följer att efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras.

Företaget har lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten för perioden 2012–2015. Intäktsramen ska därför justeras med en kvalitetskostnad utifrån den faktiska kvaliteten. Kvalitetskostnaden för hela perioden är summan av de årliga avbrottskostnaderna och ska enligt föreskriften utgöra ett tillägg eller avdrag på kapitalkostnaden.

Ei har utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat fastställt den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under tillsynsperioden. Ei har beräknat en avbrottskostnad för respektive år för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften genom att jämföra den faktiska kvaliteten med den normnivå som beräknats i tidigare beslut. Kvalitetsjusteringen för respektive år framgår av tabell 1 och beräkningen framgår av bilaga 6.

3.4.2.4 Beräkning av kapitalkostnader

Kapitalkostnader ska beräknas med real annuitet i enlighet med den fastslagna schablonmetoden utan övergångsmetod. Vid beräkningen har Ei tagit hänsyn till de investeringar och utrangeringar som företaget har redovisat. Kapitalkostnaderna framgår av bilaga 1.

3.4.3 Bedömning av påverkbara kostnader

Metoden för beräkning av påverkbara kostnader har inte förändrats. Kostnaderna ska inte heller stämmas av, eftersom de fastställs utifrån en historisk referensperiod för åren 2006–2009.

Företaget har begärt att de löpande påverkbara kostnaderna ska öka. Företaget anser att kostnader knutna till uthyrda anläggningar avseende åren 2012-2015 ska öka de påverkbara kostnaderna. Eftersom åren 2012-2015 inte ingår i den historiska referensperioden ska begäran inte medges.

Kostnaderna ska indexeras med FPI för elnätsföretag – regionnät avseende påverkbara kostnader, se avsnitt 3.3. Ett avdrag för effektiviseringskrav om 1 procent ska göras i enlighet med det ursprungliga beslutet.

Ei har beräknat de påverkbara kostnaderna efter indexering och effektiviseringskrav. Ei har även tagit hänsyn till den fördelning av intäktsramen som ska ske enligt avsnitt 3.4.5. Summan av de påverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

3.4.4 Bedömning av opåverkbara kostnader

I beslutet om intäktsram fastställdes de opåverkbara kostnaderna utifrån företagets prognos. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden och Ei har i beräkningarna utgått från de uppgifter som företaget redovisat. Summan av de opåverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

3.4.5 Fördelning av intäktsram efter överlåtelse

När Ei fastställer den slutliga intäktsramen tar Ei hänsyn till att företaget även har överlåtit anläggningar till Härryda (REL00078) och Mälarenergi (REL00267) respektive övertagit anläggningar från Mälarenergi (REL00267) under tillsynsperioden.

Den 21 mars 2013 beslutade Ei om principerna för fördelningen av de överlåtande företagens intäktsram. Av besluten framgår att intäktsramen exklusive opåverkbara kostnader ska fördelas utifrån den procentuella andel som den överlåtna delen av kapitalbasen utgör i förhållande till överlåtarens totala kapitalbas.

Förutom vad som framgår av fördelningsbesluten har Ei även utgått från de kapitalbaser som fanns vid närmaste halvåret innan överlåtelseerna, det vill säga kapitalbaserna per den 30 juni 2012. Vidare har de framräknade beloppen fördelats i årliga belopp i respektive års prisnivå för kapitalkostnader respektive löpande påverkbara kostnader. Slutligen har fördelningarna gjorts efter att kvalitetsjustering har skett. De berörda företagen har fått möjlighet att lämna synpunkter på utformandet av principerna för fördelningen och har inte haft något att invända. Beräkningarna och de framräknade fördelningsbeloppen framgår av bilaga 1.

4 Upplysning om omprövning till följd av avvikelse från intäktsramen

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från den slutligen fastställda intäktsramen, ska det belopp

med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden (5 kap. 20 § ellagen). Ei ska således bedöma om de samlade intäkterna i företagens nätverksamhet för tillsynsperioden har avvikit från ramen. Denna bedömning kan resultera i en ändring av intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 och behandlas inte närmare här.

Företaget har begärt att intäkter ska korrigeras när det gäller försäkringsersättning respektive avbrottsersättning. Ei kommer att ta ställning till företagens begäran i samband med den kommande omprövningen.

Hur man överklagar

Se bilaga 7, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även juristen Mona Karlsson, analytikern Marie-Louise Eriksson och analytikern Tobias Alkefjärd, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Tobias Alkefjärd

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2012–2015
- 2 Faktorprisindex för byggnader
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag – regionnät
- 4 Hantering av prisnivåer för tillsynsperioden 2012–2015
- 5 Jämförelse för omprövning av intäktsramen enligt 5 kap. 13 § ellagen
- 6 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden 2012–2015
- 7 Så här gör du för att överklaga beslutet

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.